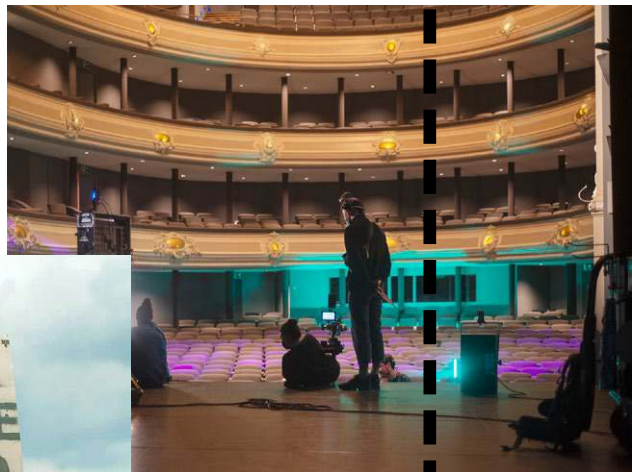

Jaarverslag 2021

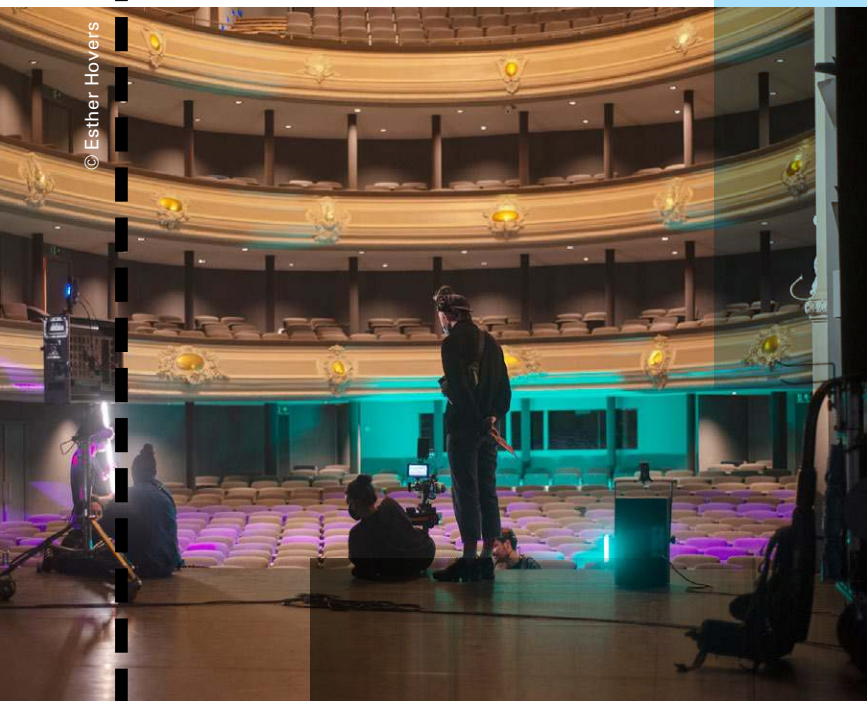

**Kunsten
bond**

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Doelstelling	5
2.1. Visie	6
2.2. Missie	6
2.3. Strategie en beleid	6
2.3.1. Collectieve belangenbehartiging	6
2.3.2. Individuele belangenbehartiging en ondersteuning	7
2.3.3. Verenigingsactiviteiten	7
3. Resultaten	8
3.1. Collectieve belangenbehartiging	9
3.1.1. Eerlijke beloning	9
3.1.2. Eerlijke contracten	10
3.1.3. Meer zekerheid	12
3.2. Individuele belangenbehartiging en ondersteuning	13
3.2.1. Juridische ondersteuning en helpdesk	13
3.2.2. Trainingen	14
3.2.3. Verzekeringen	14
3.2.4. Financiële diensten	14
3.3. Vereniging	14
3.3.1. Ledenwerving	14
3.3.2. Aantal leden	15
3.3.3. Afstemming met leden	15
3.3.4. Zichtbaarheid en bereik Kunstenbond	16
3.3.5. Samenwerking versterken	17
4. Bestuurlijke besluiten en voornemens	18
5. Organisatie	20
5.1. Personeel	21
5.2. Bestuur en directie	22
5.3. Financieel	22
5.4. Beleid vermogen	22
5.5. Begroting en vooruitblik	23
6. Financieel verslag	24
6.1. Balans per 31 december 2021 (na winstbestemming)	25
6.2. Staat van baten en lasten over 2021	26
7. Accountantsverklaring	27

1. Inleiding

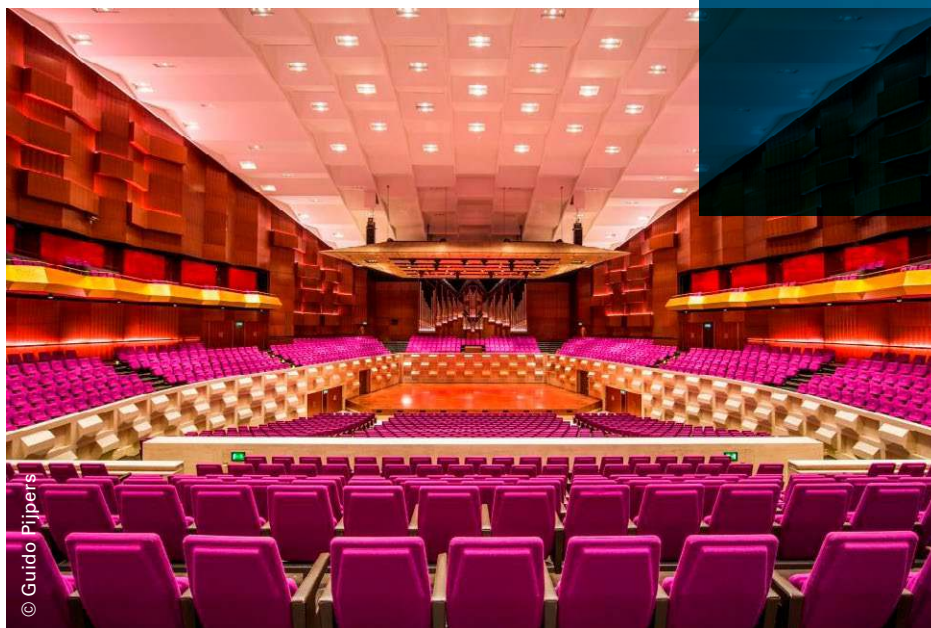
**Kunsten
bond**

Steeds krachtiger klinkt het geluid dat kunst en cultuur gezien moeten worden als essentieel en dat de (zelfstandig) werkenden in de cultuursector eerlijk betaald moeten worden voor professioneel werk.

De coronacrisis heeft een vergrootglas gelegd op de vaak achtergestelde positie van de culturele sector en de structurele problemen op de arbeidsmarkt. Bij de coronamaatregelen werd de culturele sector onevenredig hard geraakt. De theaters en podia kwamen vaak pas het laatst in aanmerking voor versoepelingen, *trickle down* van noodsteun via werkgevers kwam maar zeer beperkt terecht bij de mensen die het hardst werden geraakt en tot andere algemene steunmaatregelen hadden zzp'ers in de culturele sector slechts beperkt toegang. De problemen op de arbeidsmarkt, met een doorgeslagen flexibilisering, veel schijnzelfstandigheid, kleine contracten waarbij alle risico's bij de opdrachtnemer worden gelegd, gebrek aan pensioenopbouw en inkomenszekerheid bij ziekte of arbeidsongeschiktheid leiden tot enorme kwetsbaarheid in de coronacrisis. Implementatie van Fair Practice en Fair Pay was voor corona uitbraak al broodnodig en is met afgezegde en niet gecompenseerde optredens alleen maar urgenter geworden. Niet alleen met goede intenties, maar met bindende afspraken, naleving en handhaving.

Door de coronacrisis is ook een nieuw besef ontstaan dat de werkenden in de sector de krachten moeten bundelen om gezamenlijk te werken aan verandering. De sector liet van zich horen met grote protestmarsen in verschillende steden onder het motto "unmute us", verzet tegen de ongelijke openingstijden was er met de ludieke actie "Kapsalon Theater", waarbij in theaters geknipt en gegymd werd met een optreden op de achtergrond. En ook het verzet van Chef'Special tegen een gratis optreden bij de Grand Prix van Zandvoort was een markeringspunt in de bewustwording omtrent de structurele problemen in de culturele sector: professionele muzikanten - vakmensen, met technische crew - betaal je niet met *exposure*. Die verdienen net als de catering, de monteurs en sportlieden een eerlijke beloning voor hun werk. De Kunstenbond heeft daarom in 2021 gekozen om eerlijke beloning voor professioneel werk de topprioriteit te maken voor de komende jaren.

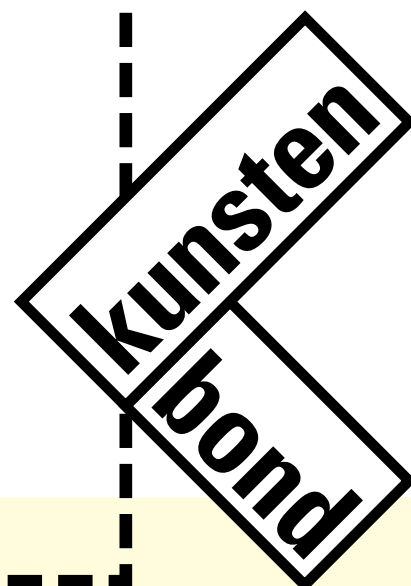
2. Doelstelling

© Guido Pijpers

© Anne Claire de Breij

De Kunstenbond is de vakbond voor alle werkenden in de creatieve en culturele sector. Ze stelt zich tot doel om de belangen van haar leden en potentiële leden te behartigen en beschermen en streeft naar verbetering van hun positie op de arbeidsmarkt.

2.1. Visie

De Kunstenbond is essentieel als krachtige belangenbehartiger waar betrokkenen niet omheen kunnen, zodat de belangen van mensen die werkzaam zijn in de culturele en creatieve sector verwezenlijkt kunnen worden.

2.2. Missie

De Kunstenbond is een belangenbehartiger die streeft naar een cultuuromslag binnen de culturele en creatieve sector, haar publiek, haar opdrachtgevers en de maatschappij die zorgt dat loon naar werken binnen de culturele en creatieve sector net zo vanzelfsprekend wordt als in andere sectoren. Professioneel gemaakt is professioneel betaald.

2.3. Strategie en beleid

De Kunstenbond wil haar doelen bereiken door de belangen van haar leden zowel collectief als individueel te behartigen. Deze belangenbehartiging heeft met name betrekking op werk en inkomen. Voor de werkenden in de culturele sector leidt dat tot een focus op de positie op de arbeidsmarkt, arbeids- en sociaal zekerheidsrecht, contractrecht en het beschermen van de auteurs- en naburige rechten.

2.3.1. Collectieve belangenbehartiging

Voor de collectieve belangenbehartiging worden verschillende strategieën ingezet:

- Lobby richting beleidsmakers en politici, zowel op landelijk niveau als ook op lokaal niveau;
- Onderhandelingen met werkgevers over overeenkomsten om de belangen van werkenden te borgen. Dat kunnen cao's, sociale plannen en overgangsregelingen zijn, maar ook afspraken als reactie op grensoverschrijdend gedrag of afspraken over duurzame inzetbaarheid;
- Het ontwikkelen en professionaliseren van de overkoepelende sectorale sociale dialoog en het versterken van de positie van werkenden daarbinnen door samenwerking in Platform ACCT, met dit doel voor ogen door de Kunstenbond opgericht;
- Belangenbehartiging voor makers bij Collectieve Beheer Organisaties (CBO's);
- Bevorderen samenwerking tussen beroepsorganisaties en andere vertegenwoordigers van werkenden in de culturele sector, onder anderen in de Creatieve Coalitie;
- Bevorderen van regelingen voor makers, zoals subsidies bij fondsen, het Nationaal Podium Plan, budget voor leven lang leren (Werktuig PPO), stimuleren van ondersteuningstrajecten tussen particulieren en (uitvoerend) kunstenaars (Leve het Geven);
- Het bevorderen van aanvragen om vanuit beschikbare overheidsfinanciën verbeteringen op de arbeidsmarkt te realiseren, zoals gesubsidieerde projecten via het Ministerie van SZW (MDIEU);
- Ontwikkelen van standaarden voor minimumtarieven, standaarden voor extra beprijzen van kleinere contracten, honorariumrichtlijnen en bijdragen aan de ontwikkeling van de Fair Practice Code;
- Publieke bewustwording.

2.3.2. Individuele belangenbehartiging en ondersteuning

Voor de individuele belangenbehartiging worden verschillende diensten verleend aan leden:

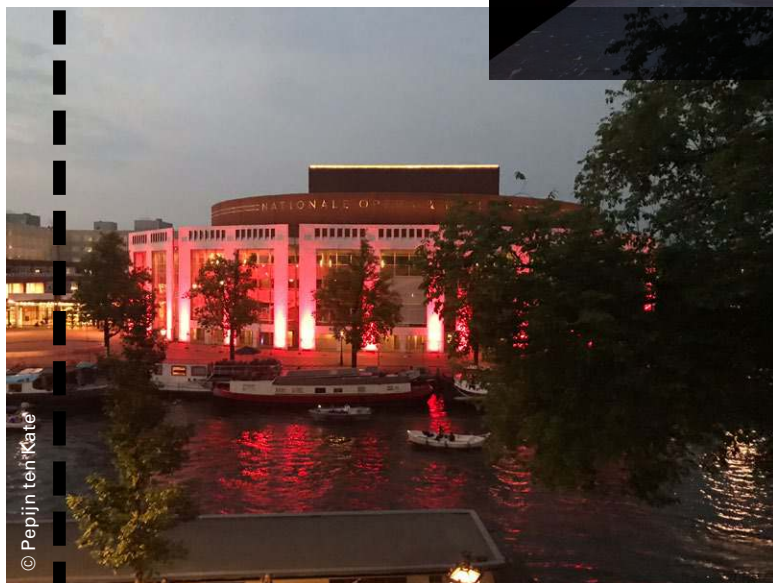
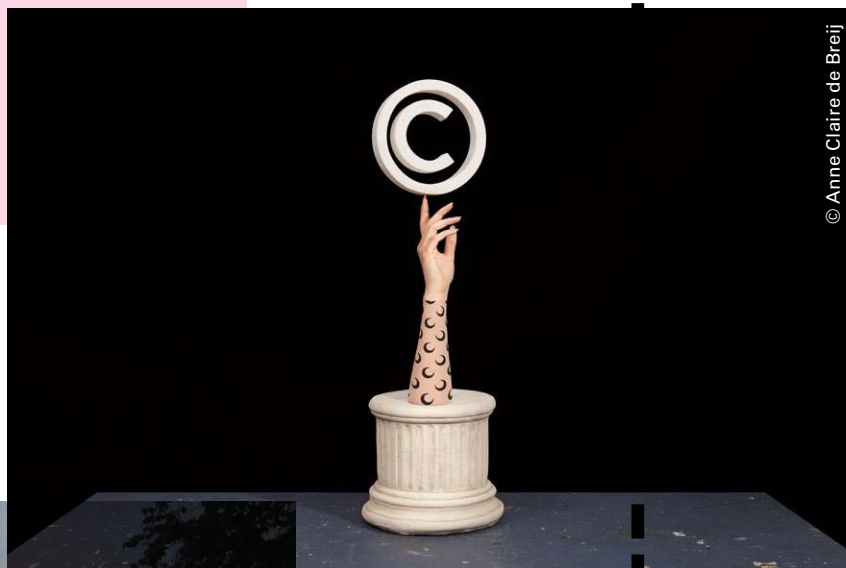
- Juridische ondersteuning bij (dreigende) conflicten met werkgevers en opdrachtgevers;
- Hulp bij contracten: modelcontracten, contractscreening en advies;
- Helpdesk voor zzp'ers (juridisch en bedrijfskundig);
- Bedrijfskundig advies aan zelfstandigen;
- Trainingen;
- Kortingsregelingen voor verzekeringen en andere voordeelregelingen;
- Toegang tot diverse services: hulp bij belastingaangifte, hulp bij incasso, boekhoudservice.

2.3.3. Verenigingsactiviteiten

Met de leden van de vereniging worden verder diverse activiteiten ondernomen om informatie en kennis te delen en verdiepen en samenwerking in de sector te versterken:

- Bijeenkomsten waaronder themacafés en koffie-uurtjes, vakgroepsevents;
- Informatievoorziening door middel van nieuwsbrieven, webinars, podcasts en het tijdschrift *Muziekwereld*;
- Training en scholing gericht op kadervorming;
- Samenwerking met andere organisaties en verenigingen.

3. Resultaten

**Kunsten
bond**

In 2021 heeft de Kunstenbond bijgedragen aan een aantal belangrijke resultaten. De naamsbekendheid van de Kunstenbond is veel groter geworden. Dit blijkt uit het feit dat pers en media de organisatie beter weten te vinden, van dagbladen tot TV en radio. De beleidsbeïnvloeding van de Kunstenbond leidt ertoe dat haar voorstellen steeds vaker ingebracht worden in Kamerdebatten, door middel van moties, Kamervragen en bijdrages van Kamerleden. Daarnaast was de Kunstenbond de vertegenwoordiger van de werkenden in de sector in de Taskforce culturele en creatieve sector, en ook in de regiegroep van de Taskforce. Vanuit deze positie kon de Kunstenbond rechtstreeks de belangen van haar leden en van alle andere werkenden in de sector vertegenwoordigen in direct overleg met het Ministerie en met bewindspersonen.

3.1. Collectieve belangenbehartiging

Ook op het gebied van de collectieve belangenbehartiging boekte de Kunstenbond in 2021 noemenswaardige successen. Zo moest zalencentrum De Doelen in Rotterdam onder druk van de Kunstenbond een pensioengat van twaalf jaar van honderden ex-werknemers dichten, werden er verschillende cao's afgesloten en kwam de benarde positie van culturele zzp'ers mede dankzij lobby van de Kunstenbond op de kaart te staan. Bovendien komt er met het aantreden van het nieuwe kabinet structureel € 170 miljoen bij op rijksbegroting voor cultuur en € 30 miljoen voor media.

De werkzaamheden van de Collectieve Belangenbehartiging van de Kunstenbond zijn grofweg onder te verdelen in drie hoofdprioriteiten:

1. eerlijke beloning; 2. eerlijke contracten en 3. meer zekerheid.

3.1.1. Eerlijke beloning

De Doelen repareert onder druk van Kunstenbond pensioengat honderden werknemers

De Doelen in Rotterdam hield zich 12 jaar lang niet aan de pensioenafspraken uit haar eigen cao. Met hulp van een oplettend lid bracht de Kunstenbond deze misstand in de openbaarheid. Dit leidde tot een publicatie in de Volkskrant, waarna De Doelen liet weten het volledige pensioengat van honderden werknemers te gaan repareren. De Kunstenbond blijft een vinger aan de pols houden om erop toe te zien dat alle gedupeerden kunnen rekenen op een vlotte en volledige afhandeling.

Historische cao Nationale Opera & Ballet

De zogenaamde "extra koorleden" van de Nationale Opera, een groep die tweederde van het totaal aantal koorleden van de organisatie omvat, kreeg tot 2021 slechts de helft betaald van het salaris van collega's in loondienst. Mede dankzij een moedige groep zzp'ers die zich durfde uit te spreken sloot de Kunstenbond een baanbrekend akkoord met hun werkgever, waardoor ze onder de geldende caoafspraken kwamen te vallen. Hierdoor kregen ze recht op pensioen, kregen ze doorbetaald bij ziekte en ging het uurloon flink omhoog.

Rekentool “van cao naar zzp” ontwikkeld als onderdeel van nieuw HR-platform DigiPACCT

Freelancers die hetzelfde werk doen als collega’s in loondienst moeten daar gelijkwaardig voor gecompenseerd worden. Dat betekent dat zzp-tarieven hoger moeten liggen dan het brutosalaris van een medewerker: voor diegenen worden door de werkgever immers verschillende premies afgedragen die zorgen voor het vangnet dat freelancers voor zichzelf moeten regelen. Om het freelancers gemakkelijker te maken om een eerlijk tarief voor zichzelf te berekenen ontwikkelde de Kunstenbond samen met Platform ACCT de rekentool “van cao naar zzp”. Deze tool werd gelanceerd op het tevens nieuwe platform digiPACCT, een verzamelplaats voor HR-kennis in de culturele sector.

Trickle up in plaats van Trickle down: lobby voor eerlijke betaling freelancers krijgt voet aan de grond

Culturele en creatieve zzp’ers, een groep die altijd al kwetsbaar was, trok ook tijdens de coronacrisis structureel aan het kortste eind. Dit bleek onder meer uit het rapport *Ongelijk getroffen, ongelijk gesteund* van de Boekmanstichting, dat tot stand kwam n.a.v. onderzoek en lobby van de Kunstenbond. Want waar werkgevers en organisaties direct aanspraak konden maken op speciale coronasteun, vielen zzp’ers buiten de boot. Het *trickle down*-principe waarop deze steun gebaseerd was berustte namelijk op de aannahme van de minister dat de gesubsidieerde instellingen er met de ontvangen coronasteun voor zouden zorgen dat zzp’ers opdrachten zouden krijgen om hen aan het werk te houden en van inkomen te voorzien. Niets bleek echter minder waar. Door uitgebreide lobby richting Den Haag maakte de Kunstenbond het belang van eerlijke verdeling van middelen binnen de sector – gebaseerd op het Fair Pay principe – in 2021 steeds meer *common sense*. Een belangrijke stap, maar het mag niet bij intenties blijven. In 2022 zal de Kunstenbond dan ook blijven hameren op zichtbare, concrete invoering van maatregelen om de positie van zzp’ers te versterken.

Nationaal Podiumplan van start

De Kunstenbond-vakgroep Muziek/Ntb lanceerde dit jaar het Nationaal Podiumplan, een regeling die eerlijke betaling voor professionele musici stimuleert. De regeling komt tegemoet aan de podia en artiesten die buiten het Rijkssubsidiesysteem opereren. De aanvraagprocedure is eenvoudig en voorwaarden zijn simpel: de subsidie wordt direct na het optreden aan de muzikant uitbetaald, en zonder contract waarin eerlijke gages voor optredende artiesten staan vastgelegd, maakt men geen aanspraak op deze subsidie. Een mooi voorbeeld van *trickle up*, dus.

Upstream Music met een jaar verlengd

In november 22 stuurde de Kunstenbond-Vakgroep Muziek/Ntb een brief naar de kamer met een oproep om *Upstream: Music* met een jaar te verlengen. Hierop werd een breed gedragen motie ingediend om het investeringsfonds voor popmusici voort te zetten. Dit fonds is in 2019 opgezet om het verdienvermogen van popartiesten te vergroten en heeft sindsdien op dat gebied haar dienst bewezen.

Extra aanvraagronde balkonscènes

Ook leidde Kunstenbond-lobby om in te zetten op *trickle up* tot een extra aanvraagronde voor Balkonscènes, een tijdelijke regeling van het Fonds Podiumkunsten om podiumkunstenars – ondanks coronabeperkingen – hun beroep uit te laten voeren.

3.1.2. Eerlijke contracten**Kunstenbond wint rechtszaak namens schijnzelfstandige werknemer Balletorkest**

In 2021 was er een doorbraak in een rechtszaak die de Kunstenbond eerder aanspande namens een van haar leden. De rechter oordeelde dat het Balletorkest een hobo-remplaçant, tevens een Kunstenbond-lid, ten onrechte als zzp’er had ingehuurd en dat er feitelijk sprake was van een dienstverband. De samenloop met de uitspraak rondom schijnzelfstandigheid bij Deliveroo

versterkt de indruk dat het voor opdrachtgevers steeds gevaarlijker wordt om deze oneigenlijke arbeidsrelaties in stand te houden.

Verschillende cao's afgesloten, verlengd of vernieuwd

Achter het afsluiten of verlengen van cao's gaan intensieve trajecten schuil: van overleg met leden en het maken van een inzetbrief tot eindeloos veel gesprekken met kaderleden, delegaties van werkgevers en de achterban. Het beslaat dan ook een groot deel van het werk van de Kunstenbond. Deze inspanning is van belang omdat zo collectief zaken voor grote groepen werkenden kunnen worden afgesloten; er wordt een standaard neergezet voor een werkveld.

We sloten in 2021 maar liefst zeven cao's af, namelijk:

- **Cao muzikensembles:** dit is de allereerste cao voor muzikensembles; een primeur, dus. De cao werd eind 2021 opgesteld in samenwerking met NAPK en treedt op 1 maart 2022 in werking.
- **Cao Stichting Omroep Muziek:** na onderhandelingen en ledenraadpleging werd een nieuwe cao afgesloten.
- **Cao Kunsteducatie:** na onderhandelingen en ledenraadpleging werd een nieuwe cao afgesloten. Verder heeft de Kunstenbond overgangsregelingen afgesloten voor veel instellingen die zullen overgaan van CAR-UWO naar deze cao.
- **Cao Metropole Orkest:** na onderhandelingen en ledenraadpleging werd een cao afgesloten.
- **Cao Poppodia en Festivals:** de looptijd werd gewijzigd naar één jaar, met uitzondering van de minimale oproep- en opzegtermijn. Verder kwam er een inperking van de uitzonderingsbepalingen voor flexibele arbeid en werd partnerverlof bij geboorte toegezegd.
- **Cao Nederlandse Podia:** bij deze cao is de looptijd tevens gewijzigd naar één jaar. Daarnaast werd de cao gedefinieerd als minimumbepaling. Verder kwam er aandacht voor tijdelijke coronamaatregelen en werd er een meldplicht voor reorganisatie opgenomen.
- **Cao Nationale Opera & Ballet:** de cao werd na ledenraadpleging met terugwerkende kracht ingevoerd voor 2020 en 2021, ruim een jaar na expiratedatum. Er werd een loonsverhoging van 3% bedongen. Oproepkrachten en extra koorleden kwamen ook onder deze cao te vallen.
- **Cao Paradiso:** de cao werd na ledenraadpleging ongewijzigd voortgezet. In verband met de coronacrisis vond er een ingrijpende reorganisatie plaats, waarvoor een sociaal plan werd opgesteld in samenspraak met de ondernemingsraad.
- **Cao Metropole Orket:** De Kunstenbond bewerkstelligde daarnaast een belangrijke wijziging binnen de cao van het Metropole Orkest: in 2021 mochten de remplaçanten voor het eerst meestemmen over het principeakkoord.

Kunstenbond stuurt brandbrief aan Gerrit Rietveld Academie n.a.v. onzekere contracten freelancers

In juni stuurde de Kunstenbond de Gerrit Rietveld Academie een brandbrief over de oneerlijke behandeling van freelancers die het instituut onder haar hoede heeft. Er is namelijk sprake van schijnzelfstandigheid bij een groot aandeel van de zzp'ers die er werkt. Daarnaast werd er ernstige sociale onveiligheid aan de kaak gesteld door getroffen. De brief zette het gesprek over arbeidscontracten voor deze groep mensen in gang. Hoewel het eerste overleg constructief was, bleef een vervolg uit. Eind 2021 stuurde de Kunstenbond dan ook een vervolgbrief over mogelijke juridische stappen.

Werkgevers van verschillende cao's betalen mee aan lidmaatschap Kunstenbond

Om de mogelijkheden voor het maken van sterke collectieve afspraken te vergroten is het belangrijk dat een zo groot mogelijk deel van de doelgroep lid wordt van de Kunstenbond. Om dit te bewerkstelligen voert de Kunstenbond onderhandelingen met werkgevers om het lidmaatschap voor iedereen betaalbaar te maken. Op dit vlak werd in 2021 een drietal successen geboekt:

- Werkgevers die lid zijn van de VNPF betalen vanaf 2021 één jaar lidmaatschap van de Kunstenbond van werknemers terug;
- Werkgevers die vallen onder de cao Toneel en Dans betalen een werkgeversbijdrage voor lidmaatschap van de Kunstenbond van 50% van de adviesnorm van AAVN;
- Werkgevers onder de cao Nederlandse Podia betalen hun werknemers 0,5% eindejaarsuitkering, wat overeenkomt met een jaar basislidmaatschap.

3.1.3. Meer zekerheid

Om de positie van de werkenden in de creatieve en culturele sector te verbeteren zijn er meer middelen nodig voor cultuur in Nederland en is gerichte coronasteun voor hulp en herstel essentieel. De Kunstenbond speelt om deze reden belangrijke (bestuurlijke) rollen in verschillende sectorale coalities en overlegorganen, zoals in de Creatieve Coalitie, Platform ACCT en Kunsten '92. Voor het overleg met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) ten behoeve van de coronamaatregelen en steun vertegenwoordigde de Kunstenbond de werkenden in de sector in de regiegroep en de Taskforce creatieve en culturele sector. Door het vervullen van deze rollen heeft de Kunstenbond invloed uitgeoefend op veranderingen in beleid. Voorbeelden hiervan zijn de ambitie van het kabinet om muziek- en cultuureducatie op school te stimuleren en de creatieve industrie te betrekken bij grote maatschappelijke opgaven.

Meer geld voor cultuur in regeerakkoord

2021 was het jaar waarin Kabinet Rutte IV werd gevormd. Mede op aandringen van de Kunstenbond werd het budget voor kunst en cultuur structureel verhoogd, met maar liefst € 170 miljoen per jaar. Bovendien wordt in het regeerakkoord een directe koppeling gemaakt met eerlijke beloning. Voor de Kunstenbond is de volgende uitdaging om dit hogere budget ook maximaal aan te wenden voor de arbeidsmarktagenda.

Corona-overheidssteun mede door inzet Kunstenbond uitgebreid en gecontinueerd

Ook in 2021 voerde de Kunstenbond een sterke lobby richting Den Haag om de steun voor de sector – en de steun voor zzp'ers en werkenden in het algemeen – te continueren en waar mogelijk uit te breiden. Mede dankzij deze inzet werden er in 2021 de volgende bedragen aan steun toegezegd:

- € 421 miljoen aan sectorspecifieke steunpakketten voor cultuur;
- € 192 miljoen voor lokale cultuur in gemeenten en provincies;
- € 330 miljoen voor een garantiefonds voor festivals en culturele evenementen.
- € 857 miljoen aan TOZO-regelingen (landelijk totaal voor alle sectoren);
- € 260 miljoen aan TONK-regelingen (landelijk totaal voor alle sectoren).

Zichtbare politieke lobby

Gedurende 2021 zijn er mede naar aanleiding van lobby van de Kunstenbond verschillende moties in de Tweede Kamer ingediend. Deze moties gingen over een garantieregeling voor evenementen, de onvoldoende werkende trickle down naar zzp'ers, een vangnetregeling voor zzp'ers en over het herstelplan voor de langere termijn voor de kunst- en cultuursector.

Kunstenbond en Creatieve Coalitie pleiten voor vangnetregeling zzp'ers

In samenwerking met De Creatieve Coalitie stelde de Kunstenbond eind 2021 een concrete vangnetregeling op voor freelancers en stuurde deze per brief naar alle Kamerleden. Binnen enkele dagen volgden meerdere Kamermoties, net als een werkbezoek van Minister Engelshoven. Hoewel concrete toezeggingen nog moeten volgen, was dit een belangrijke eerste stap. De Kunstenbond blijft zich in 2022 dus hard maken voor verbetering van de financiële positie van freelancers in de sector.

Kunstenbond ondersteunt slachtoffers grensoverschrijdend gedrag Theatergroep Oostpool

Een aantal dappere leden van Theatergroep Oostpool trok in 2020 aan de bel over grensoverschrijdend gedrag door de artistiek leiding en directie van het gezelschap. Het rapport deed begin 2021 heel wat stof opwaaien. De Kunstenbond sprak zich uit voor de rechten van de slachtoffers en ondersteunde hen actief in hun gesprekken met de Raad van Toezicht. Een nieuw onderzoek in samenspraak met de slachtoffers vond daarna plaats. Maar het nemen van verantwoordelijkheid door de top van Oostpool is pas een begin. Zoals één van de slachtoffers het verwoordde: "Het echte werk begint nu pas, namelijk het bouwen aan een veilige sector". De Kunstenbond zal degenen die deze strijd voeren onvoorwaardelijk blijven steunen.

Financiële bijdrages aan scholing of coaching van werkenden via Werktuig PPO

Werktuig PPO, in 2020 mede opgericht door de Kunstenbond via Platform ACCT, is een initiatief om werkenden in de culturele en creatieve sector financieel te ondersteunen bij professionele scholings- en coachingstrajecten. Per eind 2021 heeft Werktuig PPO inmiddels meer dan 12.500 werkenden – vooral zzp'ers – een bijdrage toegekend voor zo'n traject; in de meeste gevallen wel tweederde van de kosten.

3.2. Individuele belangenbehartiging en ondersteuning

Naast de collectieve belangenbehartiging verleent de Kunstenbond ook individuele diensten gericht op juridische en bedrijfskundige ondersteuning.

3.2.1. Juridische ondersteuning en helpdesk

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de onderwerpen waar de individuele belangenbehartiging en ondersteuning betrekking op had in 2021.

De eerstelijns hulp heeft betrekking op de helpdesks van de Kunstenbond waarbij antwoord wordt gegeven op vragen over werk, inkomen, intellectueel eigendom, muziekcontracten, arbeidsrecht en sociale zekerheid. Bij tweedelijns hulp kan een beroep worden gedaan op juridische ondersteuning en het screenen van contracten.

Rechtsgebied	Totaal dossiers 2021		
	1e lijns	2e lijns	Totaal
Arbeidsrecht	206	166	372
Sociale zekerheid	74	17	91
ZZP (uurtarief/verzekering)	94	4	98
Algemeen verbintenissenrecht	71	40	111
Intellectueel eigendom	75	63	138
Overeenkomst muziekindustrie	73	41	114
Contract screening	14	1	15
Belasting	45		45
Huurrecht	37	10	47
Incasso	4	3	7
Kunstopdracht	2	5	7
Overig	138	30	168
Totaal	833	380	1213

3.2.2. Trainingen

Door de corona maatregelen in waren de mogelijkheden voor het uitvoeren van trainingen beperkt. In 2021 zijn er acht trainingen gehouden. De trainingen van de Kunstenbond zijn met name gericht op de zelfstandig werkenden en gaan over het verkrijgen van eerlijke tarieven en het ontwikkelen van onderhandelingsvaardigheden.

3.2.3. Verzekeringen

In samenwerking met Van der Roest verzekeraars biedt de Kunstenbond aan haar leden een groot palet van verzekeringen met korting aan. Daarbij zijn een paar verzekeringen speciaal voor leden van de Kunstenbond ontwikkeld zodat ze goed aansluiten bij de specifieke omstandigheden van de beroepspraktijk van veel leden. Dit geldt onder andere voor de instrumentenverzekering en ook voor de gecombineerde aansprakelijkheidsverzekering waarbij geen afzonderlijke particuliere aansprakelijkheidsverzekering en bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering nodig is. Dit voorkomt voor professionele muzikanten, docenten kunsteducatie of beeldend kunstenaars dubbele kosten.

3.2.4. Financiële diensten

De Kunstenbond en de vakgroep Muziek hebben met verschillende aanbieders van financiële diensten afspraken gemaakt voor uitvoeren van activiteiten voor leden tegen een zeer aantrekkelijk tarief. In 2021 hadden deze diensten betrekking op het doen van de aangifte Inkomstenbelasting, verloning en boekhouding.

3.3. Vereniging

3.3.1. Ledenwerving

In 2021 is een ledenwerfactie uitgezet om nieuwe leden te bereiken en tegelijkertijd te informeren. De campagne is uitgezet als een wervende enquête waar de vraagstelling zo was dat de potentiële leden meer geïnformeerd werden over de lidmaatschappen dan bij een informatie-ophalende enquête. Daaraan is een actielidmaatschap verbonden waar leden maar voor de eerste 3 maanden van het lidmaatschap 25 euro betaalden en daarna werden overgezet naar het volledige tarief.

De enquête is 72 keer ingevuld, waarvan 41 door leden. Onder deze leden waren er 24 die amper of bijna niet bekend waren met wat ze uit hun lidmaatschap konden halen.

Van de 31 overige niet leden hebben 3 aangegeven door deze enquête lid te willen worden en nog 8 die nog iets meer bedenktijd nodig hadden maar wel de meerwaarde van een lidmaatschap zagen.

Uiteindelijk hebben 27 mensen gebruik gemaakt van het actielidmaatschap. Hiervan zitten er 13 in de vakgroep Muziek, 7 in de vakgroep Beeldend, 4 in de vakgroep Theater en Dans en 3 in de vakgroep Kunsteducatie.

Voor 2022 gaat de Kunstenbond weer inzetten op ledenwerving. Juist in de huidige omstandigheden is het van groot belang dat werkenden zich verenigen om voor hun rechten op te komen. In 2021 heeft de Kunstenbond, mede om die reden, 327 nieuwe leden kunnen verwelkomen.

3.3.2. Aantal leden

Aan het eind van de 2021 had de Kunstenbond 6.672 leden. Dit is een daling van 4,7% ten opzichte van het aantal leden van 31 december 2020 (7.004 leden). De coronacrisis heeft bij de leden van de Kunstenbond tot een grote daling van inkomsten geleid, wat heeft bijgedragen aan opzeggingen van lidmaatschap. De totale daling van aantal leden was in 2021 minder dan in de begroting rekening mee is gehouden (6.517).

De Kunstenbond is georganiseerd in vijf vakgroepen. Onderstaande tabel geeft een overzicht over de verdeling van de leden naar vakgroep.

Vakgroep	Leden 01-01-2021		Leden 31-12-2021	
	Aantal leden	%	Aantal leden	%
Muziek	2819	40,2%	2770	41,5%
Theater en Dans	1571	22,4%	1483	22,2%
Beeldend	1385	19,8%	1293	19,4%
Kunsteducatie	875	12,5%	810	12,1%
DAMD	124	1,8%	116	1,7%
Geen vakgroep	230	3,3%	200	3,0%
Totaal	7004	100,0%	6672	100,0%

3.3.3. Afstemming met leden

Ondanks de corona-maatregelen heeft de Kunstenbond verschillende bijeenkomsten en events (online) door laten gaan. Deze bijeenkomsten zijn belangrijk voor het voorlichten en informeren van leden én voor het ophalen van informatie, problemen en visies van leden om de juiste prioriteiten te stellen bij cao-onderhandelingen, lobby en ondersteuning.

Voor de voeding van cao-onderhandelingen houdt de Kunstenbond raadplegingen onder haar leden. Bij de koffie-uurtjes kunnen leden zich aanmelden om bij te praten met andere leden in bijzijn van een jurist en een collectieve belangenbehartiger. Op deze manier kunnen juridische vragen direct beantwoord worden en kan een toelichting gegeven worden op de lobby die uitgevoerd wordt. Tegelijkertijd is het ook van belang om in deze meetings de visie of problemen van leden te horen als voeding voor het werk van de Kunstenbond. Thema cafés zijn gericht op het bespreken van een specifiek thema dat voor een groep leden relevant. De vijf vakgroepen hebben

daarnaast ook nog bijeenkomsten voor de leden van hun eigen vakgroep, waaronder ook het online borrel-initiatief *Bring your own bottle, dat in coronatijd is ontstaan*.

Bijeenkomsten en events Kunstenbond 2021	
	Aantal
Cao raadplegingen	20
Koffie uurtjes	10
Thema cafés	3
Bijeenkomsten Vakgroepen	16

3.3.4. Zichtbaarheid en bereik Kunstenbond

De Kunstenbond heeft zich ook in 2021 ingespannen om het bereik van haar informatie en ondersteuning zo groot mogelijk te laten zijn. Zowel de mediastrategie als de social mediastrategie zijn in ontwikkeling. In 2021 is het besluit genomen om de communicatiecapaciteit uit te breiden om meer leden en potentiële leden te bereiken met relevante informatie.

De Kunstenbond verspreidt haar informatie via nieuwsbrieven, het tijdschrift *Muziekwereld*, een Podcastserie (de *Kunst en Bondcast*) en via social media. Hierna wordt een overzicht gegeven van de frequentie en het bereik via diverse media.

Verspreiding van informatie door de Kunstenbond	
	Aantal keer
Nieuwsbrieven	
Aan leden algemeen	29
Aan vrienden	14
Aan vakgroepen	27
Fondsen nieuwsbrieven	8
Overige nieuwsbrieven	28
Muziekwereld tijdschrift (2.920 ontvangers)	4
Kunst en Bondcasts (Podcast van de Kunstenbond)	5

Social Media bereik Kunstenbond 2021					
	Websites	Facebook	Instagram	Linkedin	Twitter
Volgers (eind 2021)		3.415	1.703	1.259	1.131
Bezoekers	107.922	2.689			
Pageviews / bereik	295.183	128.451			

In 2021 is het werk van de Kunstenbond ook opgepakt door diverse media, zowel op radio en televisie als in dagbladen. De versterking van het mediaprofiel van de Kunstenbond is een belangrijk ontwikkelpunt in de communicatiestrategie.

Kunstenbond in de media	
	Aantal keer
Kranten / dagbladen	18
Tijdschriften	3
NOS, RTL nieuws, Nu.nl	4
Regionale TV	3
Radio	4

3.3.5. Samenwerking versterken

De Kunstenbond heeft aan de basis gestaan van de Creatieve Coalitie, een samenwerking van 44 beroepsorganisaties en vakbonden die opkomen voor de sociaal-economische positie van werkenden in de culturele en creatieve sector en die het culturele klimaat binnen de samenleving wil versterken. De Kunstenbond heeft in 2021 een subsidie ontvangen van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen. De subsidie was gericht op het sterker maken van een gezamenlijke stem uit de sector, namens de werkenden. De subsidie had betrekking op twee deelprojecten. Het eerste deelproject was gericht op de governance van de samenwerking. Met het oprichtingsbesluit van de Vereniging Creatieve Coalitie als Federatie van beroepsverenigingen en vakbonden in de culturele en creatieve sector en de daadwerkelijke inschrijving van de vereniging in januari 2022 is dit deelproject afgerond. Het tweede deelproject heeft betrekking op het opbouwen en inrichten van een eigen communicatiestrategie. Dit project loopt door in 2022. Door de coronacrisis is de kwetsbare positie van de werkenden in de culturele sector extra duidelijk geworden en is de noodzaak van samenwerking onderstreept. In 2021 heeft Kunstenbond de lobbycapaciteit voor de Creatieve Coalitie geleverd. Met de verzelfstandiging van de Creatieve Coalitie worden nieuwe afspraken gemaakt met de Kunstenbond over de wijze waarop de Kunstenbond ook namens de Creatieve Coalitie in beleidsbeïnvloeding en lobby kan optreden.

Naast de Creatieve Coalitie zijn wij mede-initiatiefnemer en medeoprichter van Platform ACCT. Platform ACCT is een samenwerkingsverband van het gehele werkveld van de culturele en creatieve sector en wordt ondersteund door het ministerie van OCW en is opgericht naar aanleiding van jarenlange inzet van de Kunstenbond. De Kunstenbond zit dan ook sinds het begin in het bestuur van Platform ACCT, waar met rijkssubsidie projecten worden gestart met het doel om de positie van kunstprofessionals te versterken. Twee voorbeelden van zulke projecten zijn DigiPACCT en Werktuig PPO.

4. Bestuurlijke besluiten en voornemens

© Anne Claire de Breij

**Kunsten
bond**

De Kunstenbond is in 2016 een zelfstandige organisatie. In 2018 is de Kunstenbond gefuseerd met de Ntb. De afgelopen periode van vijf jaar kenmerkte zich als een pioniersfase, waarbij geïnvesteerd is in de opbouw van de eigen organisatie en in samenwerking.

De financiële positie van de Kunstenbond heeft het afgelopen jaar veel bestuurlijke aandacht gekregen. Aan de ene kant heeft de Kunstenbond structureel een negatief exploitatieresultaat door dat de kosten structureel hoger liggen dan de inkomsten. Door de omvang van het eigen vermogen worden directe bedrijfseconomische risico's afgedekt. Op de langere termijn is het wenselijk dat de exploitatierekening positief eindigt en dat beleggingsresultaten niet meer nodig zijn eventuele tekorten in de exploitatie goed te maken. Eind 2020 werd een reorganisatie voorgenomen om tot een positief exploitatieresultaat te komen. In de uitwerking van dit voornemen werd echter duidelijk dat er geen andere mogelijkheid was om essentiële activiteiten elders onder te brengen. Reorganisatie met verlies van kernactiviteiten zou ten koste gaan van de toegevoegde waarde van de Kunstenbond en zou daarmee tot een vicieuze cirkel leiden.

Op basis van gesprekken met de werknemers en na advies van de Raad van Advies is gekozen voor een andere aanpak, bestaande uit de volgende elementen:

- Reduceren van flexibele kosten door beperken externe inhuur en kosten voor aansluiting bij andere organisaties;
- Sterkere profilering van de Kunstenbond als basis voor groei en ledenwerving;
- Opstellen van een nieuw strategieplan met ruimte voor investeringen die op termijn rendement gaan opleveren door diversifiëring van inkomsten en meer inkomsten uit leden;
- Ontwikkelen van derde geldstromen om de eenzijdige financiële afhankelijkheid van ledenbijdrages te verminderen.

In respectievelijk juni en oktober 2021 is de freelance controller vervangen door een hoofd bedrijfsvoering en de directeur ad-interim vervangen door een nieuwe directeur. Beide zijn in loondienst van de Kunstenbond getreden.

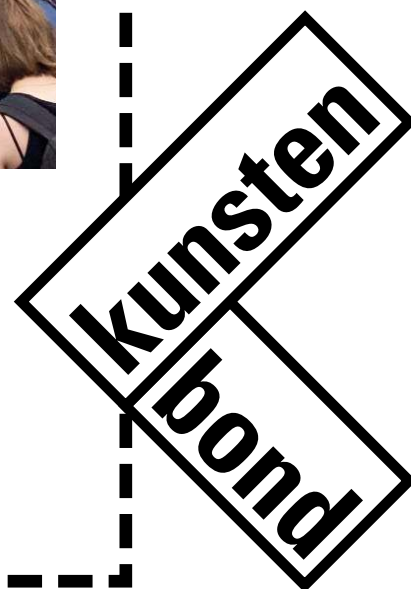
Bij de heldere profilering van de Kunstenbond is gekozen voor de focus op "professioneel gemaakt wordt professioneel betaald". Eerlijke beloning voor creatieve makers is hét structurele probleem voor de leden van de Kunstenbond als consequentie van de structurele zaken die mis zitten in de arbeidsmarkt van deze sector. Met deze focus wil de Kunstenbond haar naamsbekendheid vergroten en meer leden aan zich binden.

5. Organisatie

© Esther Hovers

© Peter van den Bunder

5.1. Personeel

De formatie van de Kunstenbond is in fte's aan het begin van 2021 en einde jaar 2021 is hieronder weergegeven. Onder een fte wordt een medewerker verstaan met een dienstverband van 38 uur per week.

Formatie Werkorganisatie	1 januari 2021		31 december 2021	
	FTE	aantal medewerkers	FTE	aantal medewerkers
in loondienst				
Directie	-	-	0,84	1
Bestuursondersteuning	-	-	0,32	1
Coördinatie bedrijfsvoering	-	-	0,63	1
Secretariaat & ledenadministratie	1,37	2	1,37	2
Marketing & communicatie	0,84	1	0,84	1
Individuele belangenbehartiging	4,99	8	4,93	8
Collectieve belangenbehartiging	4,84	6	4,84	6
Totaal	12,04	17,00	13,77	20

Te zien is dat in de loop van 2021 de formatie is toegenomen. Voor de functie van Directeur en Coördinator Bedrijfsvoering gaat het hier om formatie die eerder was ingevuld door inhuur. Om kosten te besparen en de continuïteit te verhogen, is besloten dit in 2021 met vaste formatie in te gaan vullen en dit is ook gerealiseerd. Hierdoor is de inhuur sterk gereduceerd in 2021. Verder is de functie van Bestuursondersteuner in 2021 nieuw aan de formatie toegevoegd om het Bestuur te faciliteren hun taken beter en professioneler uit te voeren.

Inhuur externen	1 januari 2021		31 december 2021	
	FTE	aantal medewerkers	FTE	aantal medewerkers
Directie	1,0	1	-	-
Controler	0,6	1	-	-
Belangenbehartiger	0,5	1	0,5	1
Totaal	2,1	3,00	0,5	1

Over heel 2021 was het ziekteverzuim binnen de Kunstenbond 3,4%. Over heel 2020 was dit nog 14,8%.

5.2. Bestuur en directie

Bij notariële akte d.d. 24 maart 2016 is de vereniging Kunstenbond opgericht. Vanaf 1 juli 2016 ontplooit de vereniging zelfstandig activiteiten, na een zuivere juridische splitsing van FNV Kiem. Op 28 februari 2017 is een vaststellingsovereenkomst getekend betreffende de financiële afwikkeling van de zuiver juridische splitsing per 1 juli 2016.

Het bestuur per 31 december 2021 wordt gevormd door:

- de heer J.A.N. Schreuder (voorzitter)
- de heer K.P. Ligtermoet (secretaris)
- de heer R. Holtzer (penningmeester)
- de heer D.A. Peltenburg
- de heer B.B. van den Dungen
- mevrouw S. Jabli

Directeur van de vereniging is per 31 december 2021 de heer R.J. Gijsbertsen.

5.3. Financieel

Het jaar 2021 is in financieel opzicht positiever verlopen dan verwacht.

Het operationele resultaat over 2021 bedraagt negatief € 534.000. Begroot was een verlies van € 740.000. Het financiële (beleggings-) resultaat over 2021 bedroeg positief € 853.000. Begroot was een financieel positief (beleggings-) resultaat van € 210.000. Hiermee is het jaar 2021 afgesloten met een positief resultaat van € 319.000 (begroot verlies 2021 € 530.000). Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan het eigen vermogen.

5.4. Beleid vermogen

In de statuten is een bepaling inzake garantievermogen opgenomen. Het vermogen van de Kunstenbond dient altijd meer te bedragen dan 5 miljoen euro. Het vermogen per balansdatum bedraagt 11 miljoen euro. De Kunstenbond laat haar vermogen beheren door Van Lanschot Kempen. Daarbij heeft de Kunstenbond gekozen voor een defensief beleggingsprofiel en een aantal voorwaarden ten aanzien van duurzaamheid en het niet beleggen in fossiele energie.

5.5. Begroting en vooruitblik

De begroting 2022 is in de ledenraad van 15 november 2021 vastgesteld.

Samenvatting begroting 2022		
Baten	Realisatie 2021	Begroting 2022
	x € 1.000	x € 1.000
Baten uit contributies	1.432	1.426
Werkgeversbijdragen	321	281
Overige baten	55	63
Subsidiebatens	254	51
Totaal Baten	2.062	1.821
Lasten		
Kosten Bestuur en Vereniging	161	133
Kosten Organisatie	1.830	1.710
Kosten Bedrijfsvoering	320	261
Overige Kosten	285	120
Totaal Lasten	2.596	2.224
Saldo voor financiële baten en lasten	-534	-403
Financiële baten en lasten	853	403
Resultaat	319	0

Op het moment van het uitbrengen van de jaarrekening zijn de coronamaatregelen achter de rug en zien we dagelijks verschrikkelijke beelden van oorlog de Oekraïne. We worden mede hierdoor geconfronteerd met hoge energieprijzen en hoge inflatie. Dit heeft effect op de aandelenkoersen. Door het defensieve beleggingsprofiel is de impact op de beleggingen van de Kunstenbond beperkt. De Kunstenbond heeft voldoende vermogen om een eventuele tegenslagen te verwerken.

Jurre Schreuder, voorzitter bestuur
Ronald Gijsbertsen, directeur

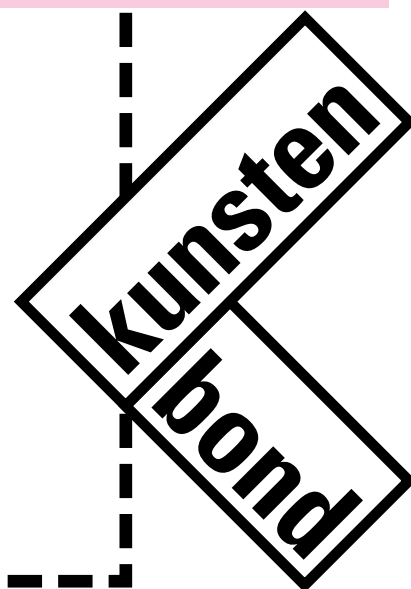
6. Financieel verslag

© Unmute us

© Kunstenbond

6.1. Balans per 31 december 2021 (na winstbestemming)

	31 december 2021		31 december 2020	
	€	€	€	€
Activa				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				33.081
website		28.792		
Materiële vaste activa				
Verbouwingen	6.984		38.442	
Inventaris	7.782		12.283	
		14.766		50.725
Financiële vaste activa				
Overige effecten		10.948.506		10.077.595
Vlottende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	3.084		63.392	
Overige vorderingen	116.765		63.833	
Overlopende activa	65.592		76.322	
		185.441		203.547
Liquide middelen		417.746		875.998
		11.595.251		11.240.946

	31 december 2021		31 december 2020	
	€	€	€	€
Passiva				
Reserves en fondsen				
Kapitaal	12.737.959		12.737.959	
Algemene reserve	-1.744.702		-2.063.933	
		10.993.257		10.674.026
Kortlopende schulden				
Projecten in uitvoering	149.838		182.109	
Crediteuren	100.285		141.135	
Belastingen sociale premies verzekeringen	46.201		70.747	
Overige schulden en overlopende passiva	305.670		172.929	
		601.994		566.920
		11.595.251		11.240.946

6.2. Staat van baten en lasten over 2021

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
	€	€	€
Baten			
Baten uit contributies en overigen	1.807.932	1.610.493	1.776.296
Subsidiebaten projecten	253.976		280.677
Som der baten	2.061.908	1.610.493	2.056.973
Lasten			
Kosten beheer en administratie			
Personeelslasten	1.675.116	1.601.000	1.507.099
Afschrijvingen	54.226	60.000	41.511
Externe kosten belangenbehartiging	93.524	125.000	225.671
Vergaderkosten vereniging	82.359	109.000	69.134
Bestuurslasten	74.874	70.752	85.553
Huisvestingslasten	75.364	75.000	73.916
Communicatie en marketingkosten	61.015	70.000	96.710
Algemene lasten	200.922	215.000	237.436
Scholing leden	994	-	-
Kosten lidmaatschap organisaties	23.787	25.000	105.709
Kosten projecten	253.976	-	280.324
	2.596.157	2.350.752	2.723.063
Saldo voor financiële baten en lasten	-534.249	-740.259	-666.090
waardeverandering van effecten/overige vorderingen	866.641	220.000	355.816
Rentelasten en soortgelijke lasten	-13.161	-10.000	-12.694
	853.480	210.000	343.122
Resultaat	319.231	-530.259	-322.968
Resultaatbestemming			
Algemene reserve	319.231	-530.259	-322.968

7. Accountants- verklaring

© Esther Hovers

27

Kunstenbond Jaarverslag 2021

**Kunsten
bond**

© Jolijn Lemstra

Aan het bestuur van
Kunstenbond
Oostenburgervoorstraat 152
1018 MR AMSTERDAM

Borrie Accountants B.V.
Jan Leentvaarlaan 1
Postbus 8565
3009 AN Rotterdam
Telefoon 010 266 77 33
Telefax 010 266 78 08
Email rotterdam@borrie.nl
KvK 24315255

Verklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Kunstenbond statutair gevestigd te Amsterdam.

Ons oordeel

De samengevatte jaarrekening 2021 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van Kunstenbond te Amsterdam is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2021 van de Kunstenbond.

Naar ons oordeel is de bijgesloten samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2021 van Kunstenbond op basis van de grondslagen zoals beschreven in de jaarrekening 2021.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:

- de samengevatte balans per 31 december 2021;
- de samengevatte staat van baten en lasten over 2021.

Samengevatte jaarrekening

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van de algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van Kunstenbond en onze controleverklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 12 mei 2022.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2021 van Kunstenbond in onze controleverklaring van 12 mei 2022.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de samengevatte jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven in de jaarrekening 2021.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Rotterdam, 18 juli 2022
Borrie Accountants B.V.

w.g. F.C.P. Flooren RA

Colofon

Redactie

Hannah Lindo
Ronald Gijsbertsen
Caspar de Kieft

Vormgeving

Judith Schoffelen

Advies en begeleiding

Femke Strik

Eindredactie

Ronald Gijsbertsen

Fotografie

Peter van den Bunder
Anne Claire de Breij
Esther Hovers
Pepijn ten Kate
Kunstenbond
Jolijn Lemstra
Guido Pijpers
Unmute us